

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ
Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т
МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі
20 __ жылғы «__» _____
№ _____

010000, Нур-Султан, Мажилис Парламента
«__» _____ 20 __ года

30.09.2021ж. жарияланды

**Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрінің
орынбасары
Р.В. Склярға**

Депутаттық сауал

Құрметті Роман Васильевич!

«Nur Otan» партиясының 2025 жылға дейінгі «Өзгерістер жолы: Әр азаматқа лайықты өмір!» Сайлауалды бағдарламасын іске асыру жөніндегі Жол картасының 267-тармағында халықаралық талаптарға сәйкес ветеринариялық, фитосанитариялық және карантиндік қызметті жаңғырту қарастырылған.

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің Агроөнеркәсіптік кешендегі мемлекеттік инспекция комитетінде (бұдан әрі – МИК) бар маңызды проблемалардың бірі – білікті мамандардың тапшылығы, бар мамандарды ұстап қалу, сондай-ақ оларды жаңадан құрылған бос орындарға қабылдау. Үлкен жүктеме және төмен жалақы кадрлардың үлкен ауысымына әкеледі.

Бұдан басқа, уақтылы іс-шаралар өткізу үшін «Фитосанитария» РМК-ны бүріккіш техникамен және жабдықтармен толықтыру қажет, өйткені қолда бар техниканың тозуы 60% - ды құрайды.

Бүгінгі күні өзекті мәселелердің бірі шегірткетектес зиянкестердің «үйірлі» және «саяқ» түрлеріне қарсы фитосанитариялық өңдеулер жүргізу болып табылады. Қазіргі уақытта бұл зиянкестерге қарсы химиялық өңдеу жергілікті бюджет есебінен де, республикалық бюджет есебінен де жүргізілуде.

Біздің пікірімізше, іс-шаралар мынадай мән-жайлар бойынша толығымен республикалық бюджеттен қаржыландырылуы тиіс:

Біріншіден, кейбір аудандық ауыл шаруашылығы бөлімдерінде шегірткелердің «үйірлі» немесе «саяк» екенін анықтайтын мамандар жоқ, ал МИК-де өсімдіктерді қорғау жөніндегі инспекторлар облыстың барлық аудандарында бар.

Екіншіден, химиялық өңдеуді қандай қаражат есебінен жүргізілетіні анықталып, техника келгенше бірнеше күн өтіп, шегірткелер егінге зиян келтіреді.

Үшіншіден, қолданылатын инсектицидтер «үйірлі» және «саяк» түрлері үшін барлық жағдайда бірдей. Шаруашылық басшыларына олардың егістігіне шегірткенің қай түрі зиян келтіретінін анықтау емес, мемлекеттік қолдаудың нәтижесі маңызды.

Сондықтан қорғаныс шараларын бір бағдарламаға, яғни «шегіртке зиянкестеріне» біріктіруді ұсынамыз.

2. Министрліктің 2020 жылғы 19 наурыздағы №100 «Қарсы күрес бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылатын зиянды организмдердің тізбесін және Фитосанитариялық іс-шаралар жүргізу қағидаларын бекіту туралы» бұйрығына республикалық және жергілікті бюджет есебінен өңделетін зиянды организмдердің тізбесін толықтыру бөлігінде өзгерістер енгізу туралы мәселені қарау керек.

Ағымдағы жылы шалғындық жұлдызқұрт көбелектерінің ауылшаруашылығы дақылдары мен өсімдіктерін зақымдағаны туралы бұқаралық ақпарат құралдарында және теледидарда жарияланды.

Бұрын шалғындық жұлдызқұрт көбелегімен күресу шаралары жергілікті атқарушы органдардың қаржысы есебінен жүргізілетін зиянды организмдердің тізімінде болды.

Алайда, жоғарыда көрсетілген ҚР АШМ бұйрығымен тізімнен шығарылып, қолданылатын пестицидтер құнының 50% субсидиялау арқылы жеке және заңды тұлғалардың өз қаражаты есебінен өңделуі заңнамалық деңгейде белгіленді. Бұл ретте, Қазақстан Республикасының аумағында қолдануға рұқсат етілген пестицидтер тізіміне көрсетілген инсектицидтер енгізілмеген. Сондықтан ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілердің субсидия алуға құжаттар ұсынатын мүмкіндігі жоқ, яғни субсидия ала алмайды.

Сондай-ақ, кейінге қалдыру шарттары мен өлшемдері бар бюджет қаражаты есебінен (мысалы, «Фитосанитария» РМК қызметтер көрсеткен кезде «форвард» қағидаты арқылы өңдеу бойынша қызметтер көрсеткенде, бірақ шаруа қожалығы «Фитосанитария» РМК пайдасына субсидияны алудан бас тартады және өнім жиналғаннан кейін айырмашылығын қосымша төлейді) және өңдеудің баламалы әдістерін, сондай-ақ зиянды, аса қауіпті зиянды организмдер мен карантиндік объектілерге қарсы қорғау іс-шараларын жүргізу бойынша тауар өндірушілерді қолдаудың басқа да тетіктерін енгізу қажеттігі байқалды.

3. Фитосанитариялық қауіп-қатерді талдау нәтижелері бойынша карантиндік объектілер деп танылған, бірақ ЕАЭО карантиндік объектілерінің

бірыңғай тізбесіне енгізілмеген зиянкестер, аурулар және арамшөптер бойынша жедел ден қою және карантиндік іс-шараларды жүргізу мүмкіндігін заңнамалық деңгейде қарастыру керек. Бұл проблема өткен жылдың желтоқсан айында Россельхознадзордың қызанақ жемістерінде қоңыр мыжылған вирустың анықтауына байланысты Ақтөбе облысының аумағынан қызанақ жемістерін әкелуге тыйым салған кезде пайда болды, бұл ретте осы вирус ЕАЭО карантиндік объектілерінің бірыңғай тізбесінде болмаған, сондықтан рұқсат құжатын беру және тыйым салуды алып тастау үшін карантиндік іс-шаралардың барлық спектрін жүргізу талап етілді.

Қазіргі уақытта Ақтөбе облысының аумағында қызанақ өндіретін («Greenhouse Kazakhstan» ЖШС және «Green Capital» ЖШС) және еліміздің батысында осы өнімді шетелге ірі экспорттаушылар болып табылатын 2 жылыжай жұмыс істейді. 2021 жылдың басынан аталған жылыжайлар 4 108,8 тонна өнімді экспорттады.

Экспорттау алдында жасырын вирустарды анықтау үшін міндетті ПТР-тестілеуді енгізумен байланысты біршама қиындықтар бар, атап айтқанда, аптасына 5 рет іріктелген үлгілерді Алматы қаласында орналасқан республикалық аймақтық карантиндік зертханаға жіберу керек, бұл көп уақытты қажет етеді және жергілікті тауар өндірушілер тарапынан бірқатар наразылықтарды тудырады (сондай-ақ мемлекеттік қызметтер көрсетуде мерзімдерді сақтаудағы қиындықтар бар).

Жоғарыда баяндалғанға байланысты, талдау жүргізу және карантиндік патогендерді анықтау бойынша жергілікті карантиндік зертханаларды аккредиттеу бойынша қандай іс-шаралар қабылдануда? ПТР зерттеулер жүргізу үшін жергілікті карантиндік зертхананы заманауи жабдықтармен қамтамасыз ету керек, осы арқылы өнімнің бизнес-құрылымдарына мемлекеттік қызметтер көрсетуді барынша жеңілдету қажет.

4. «Тұқым шаруашылығы туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 13-бабының 4-тарауында гендік инженерия (генетикалық жағынан түрлендіру) негізінде алынған ауыл шаруашылығы өсімдіктерінің тұқымдарын сатуға және егу (отырғызу) үшін пайдалануға тыйым салынады. Алайда, ҚР АШМ АӨК Мемлекеттік инспекция комитетінің қажетті зертханалық жабдық сатып алуға қаржыны бөле отырып, гендік жағынан түрлендірілген өсімдік шаруашылығы өнімінің, оның ішінде ауыл шаруашылығы дақылдарының гендік түрлендірілген тұқымдарының айналымын реттеу бойынша бақылауды жүзеге асыруға жауапкершілігі заңнамалық деңгейде бекітілмеген.

Жоғарыда баяндалғанға байланысты фитосанитариялық қызметті жаңғырту шеңберінде Жол картасының тармағында белгіленген барлық іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз етуді, сондай-ақ гендік жағынан түрлендірілген өсімдік шаруашылығы өнімінің айналымын реттеу бойынша бақылауды жүзеге асыруға жауапты адамды айқындауды ұсынамыз.

Депутаттық сауалға Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жазбаша түрде жауап беруіңізді сұраймыз.

**Құрметпен,
Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің депутаттары,
«Nur Otan» партиясы
Фракциясының мүшелері**

**А. Бердалин
А. Үйсiмбаев
Ф. Қаратаев
Қ. Абасов**

*Орындаушы: Қ.Тәкібай
Тел.: 74 61 47*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ
Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т
МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі
20 __ ЖЫЛҒЫ «__» _____
№ _____

010000, Нур-Султан, Мажилис Парламента
«__» _____ 20 __ года

Оглашен 30.09.2021 г.

**Заместителю Премьер-Министра
Республики Казахстан
Р. В. Скляру**

Депутатский запрос

Уважаемый Роман Васильевич!

В пункте 267 Дорожной карты по исполнению Предвыборной программы партии «Nur Otan» «Путь перемен: достойную жизнь каждому!» до 2025 года предусмотрена модернизация ветеринарной, фитосанитарной и карантинной службы в соответствии с международными требованиями.

Одной из значимых имеющихся проблем в Комитете государственной инспекции в агропромышленном комплексе МСХ РК (Далее – КГИ) – это дефицит квалифицированных специалистов, как удержание имеющихся, так и их набор на вновь образовавшиеся вакансии. Большая нагрузка и низкая оплата труда ведут к большой текучести кадров.

Кроме того, для проведения своевременных мероприятий необходимо доукомплектовать РГП «Фитосанитария» опрыскивающей техникой и оборудованием, так как износ имеющейся техники составляет 60% .

Одним из злободневных вопросов на сегодняшний день является проведение фитосанитарных обработок против «стадных» и «нестадных» видов саранчовых вредителей. В настоящее время химическая обработка против этого вредителя как за счет местных бюджетов, так и из республиканского бюджета.

По нашему мнению, такие мероприятия должны целиком финансироваться из республиканского бюджета по следующим обстоятельствам:

Во-первых, в районных отделах сельского хозяйства отсутствуют специалисты, которые могли бы определить вид саранчи «стадная» или

«нестадная», в то время как КГИ есть инспектора по защите растений во всех районах области.

Во-вторых, за это время пока будет определено за счет каких средств проводить химическую обработку и пока приедет техника, проходят дни в течении которого саранчовые становятся на крыло и массово повреждают посеы.

В-третьих, практически во всех случаях инсектициды, что для «стадных» и что для «нестадных» идентичны. Руководителям хозяйств ведь без разницы какая саранча повреждает их посеы, им нужен результат от государственной поддержки.

В связи с чем предлагаем объединить защитные мероприятия в одну программу, то есть «саранчовые вредители».

2. Рассмотреть вопрос о внесении изменений в приказ МСХ РК от 19 марта 2020 года №100 «Об утверждении Перечня вредных организмов, борьба с которыми осуществляется за счет бюджетных средств, и Правил проведения фитосанитарных мероприятий» в части дополнения Перечня вредных организмов, обрабатываемых за счет республиканского и местного бюджета;

В текущем году в СМИ и телевидении освещалось о повреждении сельскохозяйственных культур и растений луговыми звездчатыми мотыльками.

Ранее мероприятия по борьбе с луговым звездчатым мотыльком числились в списке вредных организмов против которых проводились обработки за счет средств местных исполнительных органов (МИО).

Однако вышеуказанным Приказом МСХ РК было исключено и предусмотрено на законодательном уровне, за счет собственных средств физических и юридических лиц путем субсидирования 50% от стоимости применяемых пестицидов. При этом, в список пестицидов, разрешенных к применению на территории Республики Казахстан, указанные инсектициды не включены. Поэтому сельхозтоваропроизводители не имеют возможности предоставить документы на субсидию, то есть не могут получить субсидию.

Также назрела необходимость введения альтернативных методов проведения обработок как за счет бюджетных средств с отлагательными условиями и критериями для СХТП (к примеру в виде оказания услуг по обработке по принципу «форварда», когда услуги оказаны РГП «Фитосанитария», но крестьянин в замен отказывается от получения субсидий в пользу РГП «Фитосанитария» и доплачивает разницу после сбора урожая) так и другие механизмы поддержки СХТП по проведению защитных мероприятий против вредных, особо опасных вредных организмов и карантинных объектов.

3. Предусмотреть на законодательном уровне возможность оперативного реагирования и проведения карантинных мероприятий по вредителям, болезням и сорнякам признанными по результатам анализа фитосанитарного риска карантинными объектами, но не включенные в Единый перечень карантинных объектов ЕАЭС. Данная проблема возникла, когда Россельхознадзором в

декабре прошлого года был введен запрет на ввоз плодов томатов с территории Актюбинской области, в связи с выявлением вируса коричневой морщинистости плодов томатов, при этом данный вирус отсутствовал в едином перечне карантинных объектов ЕАЭС, а для открытия доступа и снятия запретов требовалось проведения всего спектра карантинных мероприятий.

На территории Актюбинской области в настоящее время действует 2 теплицы, производящие томаты (ТОО «Greenhouse Kazakhstan» и ТОО «Green Capital») и являющихся на Западе страны крупными экспортерами данной продукции за рубеж. С начала 2021 года указанными теплицами экспортировано 4 108,8 тонн.

С введением обязательного ПЦР-тестирования для выявления скрытых вирусов перед экспортом, имеются некоторые трудности, а именно 5 раз в неделю отправлять отобранные образцы в Республиканскую зональную карантинную лабораторию, расположенную в г.Алматы, что занимает время и вызывает ряд недовольств со стороны местных товаропроизводителей, (а также трудности в соблюдении сроков в оказании государственных услуг).

В связи с вышеизложенным, какие мероприятия предпринимаются по аккредитации местных карантинных лабораторий по приведению анализов и выявлению карантинных патогенов? Необходимо обеспечение современным оборудованием для проведения ПЦР исследований местную карантинную лабораторию, тем самым максимально упростить оказание государственных услуг бизнес-структурам региона.

4. В главе 4 Статьи 13 Закона Республики Казахстан «О семеноводстве» запрещается реализация и использование для посева (посадки) семян сельскохозяйственных растений полученных на основе геномной инженерии (генетически модифицированных). Однако, на законодательном уровне не закреплено ответственность Комитета государственной инспекции в АПК МСХ РК за осуществление контроля по регулированию оборота геномодифицированной растениеводческой продукции, в том числе и геномодифицированных семян сельскохозяйственных культур, с выделением финансовых средств на закуп необходимого лабораторного оборудования.

В связи с вышеизложенным рекомендуем выполнения всех мероприятий обозначенных в пункте Дорожной карты в рамках модернизации фитосанитарной службы, а также определить ответственного за осуществление контроля по регулированию оборота геномодифицированной растениеводческой продукции.

Просим дать ответ на депутатский запрос в соответствии с законодательством Республики Казахстан в письменном виде.

**С уважением,
депутаты Мажилиса Парламента**

**Республики Казахстан,
члены Фракции партии «Nur Otan»**

**А. Бердалин
А. Уисимбаев
Ф. Каратаев
К. Абасов**

*Исполнитель: К. Такибай
Тел.: 74 61 47*